

हवामानावर आधारित कृषि सल्ला (रत्नागिरी जिल्हा)
(ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, डॉ. बाळासाहेब सावंत कॉकण कृषि विद्यापीठ, दापोली आणि प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र,
मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने)

अंक ८६/२०२०

(०२३५८) २८२३८७
दिनांक २७/१०/२०२०

कालावधी ५ दिवस

डॉ. प्रशांत बोडके,
विभाग प्रमुख,
कृषिविदया विभाग
९४२०४१३२५५

डॉ. विजय मोरे,
नोडल ऑफिसर,
कृषिविदया विभाग
९४२२३७४००९

डॉ. शितल यादव,
तांत्रिक अधिकारी
कृषिविदया विभाग
८३७९९०११६०

मागील हवामान आठवडा सारांश (दिनांक २१/१०/२०२० ते २७/१०/२०२०)							हवामानाचे घटक	हवामान पूर्वानुमान (दिनांक २८/१०/२०२० सकाळी ८:३० पासून ०१/११/२०२० सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत)				
२१/१०	२२/१०	२३/१०	२४/१०	२५/१०	२६/१०	२७/१०		२८/१०	२९/१०	३०/१०	३१/१०	०१/११
१.२	१.६	०.०	०.०	१.४	६.८	०.०	पाऊस (मिमी)	७	३	०	०	८
३०.६	३१.५	३१.८	३१.५	३०.२	३०.६	३१.२	कमाल तापमान (अं.से)	३४	३४	३४	३४	३५
२२.६	२३.०	२३.५	२४.०	२२.०	२१.९	२२.३	किमान तापमान (अं.से)	२४	२५	२४	२४	२५
६	६	४	४	४	६	६	मेघाच्छादन (ऑक्टा)	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र
९६	९५	९५	९३	९५	९६	९८	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता	८५	७८	७४	७३	७९
९७	९१	८१	८१	७६	७२	-	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता	५८	५२	४६	४५	५५
२.७	२.७	२.७	२.२	३.४	३.७	१.४	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	६	५	६	६	६
शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	वाऱ्याची दिशा	ई.पू.	ई.पू.	ई.पू.	ई.पू.	ई.पू.
पाऊस (मिमी) मागील आठवडयातील							पाऊस (मिमी) १/१/२०२० पासून आजपर्यंत	पाऊस (मिमी) गेल्या वर्षाचा				
११.०							४१३७.५	५१३०.९				

हवामान सारांश

हवामान अंदाज	प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार रत्नागिरी जिल्हयातील तुरळक ठिकाणी दिनांक २८ व २९ ऑक्टोबर आणि १ नोव्हेंबर, २०२० रोजी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता असून तापमानात वाढ संभवत असून आकाश निरभ्र राहील.
--------------	--

पिक	अवस्था	हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला
खरीप भात	पक्वता	<ul style="list-style-type: none"> हवामान अंदाजानुसार हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता असल्याने तयार भात पिकाची कापणी पूर्ण करून घ्यावी आणि कापणी केलेले भात शेतात न ठेवता लगेचच सुरक्षित ठिकाणी नेऊन मळणी करावी आणि उत्पादीत पिक कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी वाळविण्यासाठी पसरून ठेवावे.
नागली/ वरी	पक्वता	<ul style="list-style-type: none"> हवामान अंदाजानुसार हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता असल्याने तयार नागली/ वरी पिकाची कणसे विळ्याने कापून कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी वाळविण्यासाठी पसरून ठेवावे आणि वाळल्यानंतर मळणी करावी.
तूर	शेंगा अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> तूरीवर शेंगा पोखरणाऱ्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असून किडीच्या अळ्या शेंगाना छिद्र पाडून अर्ध शरीर बाहेर व अर्ध आत ठेवून दाणे खाते. मोठ्या अळ्या दाणे पोखरून खावून शेंगांचे नुकसान करते. किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास किडीच्या नियंत्रणासाठी क्लोरॅनट्रोनीलीपोल १८.५ टक्के ३ मि.ली. किंवा स्पिनोसेंड ४५% प्रवाही २.५ मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
वाल	पूर्वमशागत आणि पेरणी	<ul style="list-style-type: none"> भात कापणी नंतर जमिनीच्या अंगओल्यावर विनामशागत वाल/ कडवा वाल पिकाची पेरणी करण्यासाठी भात कापणीनंतर जमीन वाफसा स्थितीत आल्यावर शेतातील तणांचे ग्लायफोसेट (५ मि. ली. प्रति लिटर पाण्यातून) या अनिवडक तणनाशकाचा वापर करून नियंत्रण करावे. त्यानंतर एक ते दोन दिवसांनी कोणतीही मशागत न करता टोकण पद्धतीने ३० X १५ से.मी. अंतरावर वालाची पेरणी करावी. पेरणी करते वेळी बियाण्याशेजारी भोक करून त्यामध्ये दाणेदार मिश्रखत सुफला गुठ्यास एक किलो या प्रमाणे द्यावेत. जमिनीची मशागत करून वाल पिकाची लागवड करताना भात कापणी नंतर जमिन वापसा असताना नांगरणी करावी नांगरणीच्या वेळेस एकरी २ टन चांगले कुजलेले शेणखत किंवा कंपोस्टखत मिसळून जमीन समपातळीत आणून वाल बियाण्याची ३० ते ४५ किलो प्रति हेक्टर प्रति हेक्टर बियाणे टोकण पद्धतीने ३० x १५ से. मी. किंवा ३० x २० से. मी. किंवा ३० x ३० से. मी. अंतरावर करावी. पेरणीच्या वेळेस ५४० ग्रॅम युरिया आणि ३ कि.ग्रॅ सिंगल सुपर फॉस्फेट प्रति गुंठा ओळीमध्ये बियाण्याखाली साधारण ५ सें.मी. खोलीवर द्यावे. पेरणीनंतर हलके पाणी द्यावे. दोन्ही पद्धतीने वालाची पेरणी करताना पेरणीपूर्वी प्रती किलो बियाण्यास ३ ग्रॅम थायरम आणि २५ ग्रॅम रायझोबियम या जीवाणू संवर्धकाची प्रक्रिया पेरणीपूर्वी १ तास आधी व बुरशीनाशकानंतर करून बियाणे सावलीत सुकवावे. रायझोबियमची प्रक्रिया केल्यामुळे मुळावरील गाठीची संख्या वाढून नत्राचे स्थिरीकरण जास्त प्रमाणत होते.
आंबा	पालवी अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> आंब्याच्या कोवळ्या पालवीवर शेंडे पोखरणाऱ्या अळीचा आणि मिज माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने किडीच्या नियंत्रणासाठी मोनोक्रोटोफॉस ३६ टक्के प्रवाही ११ मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आंब्याला मोहोर येण्यासाठी झाडाच्या मुळांना ताण बसणे आवश्यक असते. यासाठी बागेतील गवत काढून बागेची

		<p>साफसफाई लवकरात लवकर पूर्ण करावी जेणे करून आंबा बागेतील जमिनीमध्ये असलेले पाण्याचे प्रमाण लवकर कमी होवून झाडाला ताण बसण्यास मदत होईल.</p> <ul style="list-style-type: none"> पारंपारिक पध्दतीने लागवड केलेल्या आंबा बागेमध्ये जुन्या अनुत्पादित झाडांचे पुनरुज्जीवन करण्यासाठी मध्य फांदी छाटणी व इतर मध्यम फांद्यांची विरळणी विद्यापीठाने शिफारस केलेल्या तंत्रज्ञानानुसार करावी. खूप जुन्या आणि उंच झाडांची छाटणी बुंध्यापासून दोन तृतीयांश उंचीवर करावी व कमी वयाच्या आणि कमी उंचीच्या झाडांची छाटणी १२ ते १५ फुट उंचीवर करावी. छाटणी केलेल्या झाडांवर क्लोरोपायरीफॉस कीटकनाशक ५ मि. ली. प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात संपूर्ण झाडावर फवारून झाड भिजवून घ्यावे तसेच कीटकनाशकाचे द्रावण छाटणी केलेल्या झाडांच्या मुळांमध्ये देखील ओतावे. त्यानंतर १ लिटर डांबराच्या द्रावणामध्ये ५ ग्रॅम बाविस्टीनची भुकटी मिसळून कापलेल्या फांद्यांच्या भागावर लावावे. छाटणी केल्यानंतर सुरुवातीच्या काळात झाडाला १० ते १५ दिवसांच्या अंतराने १५० ते २०० लिटर पाणी द्यावे. नवीन फुटवे आल्यानंतर दोन आठवड्यांनी ३ ते ५ फुटवे ठेवून नवीन फुटव्यांची विरळणी करावी. पहिली विरळणी केल्यानंतर, छाटणी केलेल्या भागापासून खाली फुटवे येण्यास सुरवात झाल्यावर दर एक फुटावर एक याप्रमाणे खोडाच्या सर्व बाजूला फुटवे ठेवून इतर फुटवे काढून टाकावेत. हापूस आंब्यामध्ये झाडाच्या टोकाकडील भागात जास्त पालवी, फांद्या असल्यास झाडाच्या आतील बाजूस सूर्यप्रकाश पोहचत नसल्याने नवीन पालवी आणि फळधारणेवर परिणाम दिसून येतो यासाठी गच्च झाडांची मध्य फांदी छाटणी व काही घन फांद्या विरळणी करावी. कापलेल्या भागावर बोर्डो पेस्ट लावावी. घन लागवड (५ x ५ मी. किंवा ६ x ४ मी.) असलेल्या आंबा बागांमध्ये सुरुवातीच्या काळापासून नियमित छाटणी करावी. या मध्ये उंची कमी करणे, फांद्या एकमेकांमध्ये गेल्या असल्यास छाटणे आणि वाळलेल्या फांद्या काढून टाकणे या गोष्टींचा अंतर्भाव करावा. घन लागवड असलेल्या बागांमधील कलमांची उंची दोन ओळींच्या अंतराच्या ८०% इतकी ठेवावी.
काजू	पालवी अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> काजूमध्ये रोठा या किडीच्या (खोडकिडीचा) प्रादुर्भावकडे खोडाचे वेळोवेळी निरीक्षण करावे. खोडकिडीचा प्रादुर्भाव झाडाचे खोड व उघडी मुळे यावर दिसून येतो. खोडकिडीचा रोठ्याची कीड झाडाची साल पोखरून आतील गाभा खाते. खोडाला पडलेल्या छिद्रातून भुसा बाहेर पडलेला दिसतो. खोडातून भुसा येताना दिसल्यास त्वरित नियंत्रणाचे उपाय करावे. प्रादुर्भाव दिसून येताच नियंत्रणासाठी १५ एम. एम. पटाशीच्या सहाय्याने खोडाची प्रादुर्भावीत साल काढून रोठ्याला बाहेर काढून मारून टाकावे व प्रवाही क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ५० मि. ली. प्रती १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून साल काढलेला भाग द्रावणाने चांगला भिजवावा. झाडाला कोणत्याही प्रकारे इजा करू नये व इजा झाल्यास त्याला बोर्डो पेस्ट लावून जखम झाकावी. झाडाची मुळे उघडी राहणार नाही याची नेहमी काळजी घ्यावी. नियमित बागेची गवत काढून साफसफाई करावी. वाळलेल्या फांद्या कापलेल्या भागावर डांबर लावावे जेणेकरून किडीचा प्रादुर्भाव कमी होण्यास मदत होईल. काजू बियांचे उत्पादन व बियांचे आकारमान वाढविण्यासाठी प्रति झाड ताज्या किंवा आठ दिवसापर्यंत साठविलेल्या २५ टक्के गोमुत्राच्या ५ लिटर द्रावणाची फवारणी (आणि २५ टक्के गोमुत्राच्या १० लिटर द्रावणाची झाडाच्या बुंध्यामध्ये जिरवणी पालवी आल्यापासून ३० दिवसांच्या अंतराने ४ वेळा करावी.
नारळ	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> पाऊसाची उघडीप, निरभ्र आकाश आणि वाढत्या तापमानामुळे बाष्पीभवनात वाढ संभवत असल्याने नारळ बागेस ८ ते १० दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी.
सुपारी	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> पाऊसाची उघडीप, निरभ्र आकाश आणि वाढत्या तापमानामुळे बाष्पीभवनात वाढ संभवत असल्याने सुपारी बागेस ६ ते ८ दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी.
मिरची	पुर्नलागवड	<ul style="list-style-type: none"> मिरची पिकाची रोपे लागवडीयोग्य झाली असल्यास पुर्नलागवड करावी. लागवड सरी वरंब्यावर ६० x ६० से.मी. अंतरावर करावी. लागवडीच्या वेळेस ५४० ग्रॅम चांगले कुजलेले शेणखत, ६ ग्रॅम युरिया, ११ ग्रॅम सिंगल सुपर फॉस्फेट आणि ३ ग्रॅम म्युरेट ऑफ पोटॅश प्रती रोप या प्रमाणे खताची मात्रा द्यावी. लागवडीनंतर लगेच पाणी द्यावे. रोपांचे मर रोगापासून संरक्षण करण्याकरीता पुर्नलागवड करतेवेळी रोपे ट्रायकोडर्मा ५ ते १० ग्रॅम प्रति लिटर पाणी किंवा डायमिथोएट १ मि. ली. प्रति लिटर पाण्याच्या द्रावणात ५ मिनिटे बुडवून लागवड करावी. ट्रायकोडर्मा पुर्नलागवडीच्या वेळेस शेणखतासोबत द्यावयाचे असल्यास २ ग्रॅम प्रति रोप या प्रमाणे देण्यात यावे.
भाजीपाला/ फळबाग	वाढीची अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> पाऊसाची उघडीप, निरभ्र आकाश आणि वाढत्या तापमानामुळे बाष्पीभवनात वाढ संभवत असल्याने नवीन लागवड केलेल्या फळबागेला आणि भाजीपाला पिकांना पाणी देण्याची व्यवस्था करावी.
झेंडू	रोपवाटिका	<ul style="list-style-type: none"> रब्बी हंगामातील झेंडू फुलपिकाच्या लागवडीसाठी रोपवाटिकेची कामे हाती घ्यावीत. रोपे तयार करण्याकरिता २ मी. लांब X २ मी. रुंद X १० से.मी. उंचीचे गादीवाफे तयार करावेत. प्रत्येक वाफ्यात ८ ते १० किलो चाळलेले शेणखत व ५० ते ६० ग्रॅम मिश्रखत (सुफला) मिसळावे. तयार वाफ्यावर ४ ते ५ से.मी. अंतरावर १ सें.मी. खोलीवर ओळीत विरळ बी पेरून शेणखत व मातीच्या मिश्रणाने हलक्या हाताने झाकून घ्यावे व झारिने हलके पाणी द्यावे.
<p>सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार तयार करून प्रसारित करण्यात आली.</p> <p>अधिक माहितीसाठी नजीकच्या कृषि विद्यापीठाचे केंद्र किंवा महाराष्ट्र शासनाचे कृषि अधिकारी यांच्याशी संपर्क करावा</p>		